

Nieuwjaarsdag 2021

Lezingen: Num. 6, 22-27; Lucas 2, 16-21-A

Overweging

Hebt u gisteren of eerder deze week ook nagedacht over welke goede voornemens voor het nieuwe jaar? Of hebt u ook zo'n beetje het gevoel dat zo'n lijstje goede voornemens niet veel meer is dan een to-do-list voor de eerste week van januari?

Vanmorgen hebt u vast al de nodige keren zalig Nieuwjaar gewenst. Zalig, oftewel een **GEZEGEND** Nieuw jaar.

In de eerste lezing lazen we over zegen. De zegen, gezongen of gesproken, waarmee wij tegenwoordig de viering beëindigen.

De zegen, dat kan een krachtig woord zijn. Dat kan je diep raken. Maar het kan evengoed langs je heen glijden, zeker als je het al zo vaak gehoord hebt, zeker als het zo voorspelbaar is, altijd die zegen. In sommige kerken doen ze voor die tijd de jas al aan; ze staan als het ware al met één been buiten. Het kan je onbewogen laten, als je het idee hebt dat het een soort toverspreuk is – een vorm van magie. Priesters en dominees en andere geestelijke figuren die bezwerende gebaren maken en oude formules uitspreken: werkt dat wel?

Wat is zegen? Nabijheid? zou je dat kunnen zeggen? De Eeuwige belooft dat Hij er bij is, hoe dan ook en wat je ook overkomen mag. Ook dat is natuurlijk makkelijker gezegd dan beleefd. Maar het is een belofte die door heel de bijbel heen klinkt. Nabijheid van de Eeuwige. Niet dat die Eeuwige overal de hand in heeft, maar Hij houdt er zijn hand wel onder. Of is dat wishful thinking? De eerste keer dat er in de bijbel over zegen gesproken wordt, is in Genesis. Dat vertelt over de wording van de wereld in zes dagen; land en water, licht en donker, het heelal met de hemellichamen, de planten en dieren en de mensen. En na elke dag zag de Eeuwige dat het goed was. Maar op de zevende dag rustte de Eeuwige, en zegende het werk dat Hij verricht had.

De zegenspreuk die wij gebruiken komt uit het Bijbelverhaal dat vertelt over de tocht van het Joodse volk, de veertig jaar door de woestijn. Dat betekent dus dat het woorden zijn die onderweg klinken. De woestijntocht is een leerschool. Het volk ontvangt in die woestijn de wet, de tien geboden, vingerwijzingen en tal van andere voorschriften. En daarin past ook de instructie over de zegen. En straks, als al de aanwijzingen zijn gegeven, gaat de tocht weer verder. Want de Israëlieten zijn nog niet op de plaats van bestemming, ze zijn nog onderweg.

Misschien mag je daarin ook een wat meer symbolische betekenis horen. De zegen krijg je voor onderweg, zoals ieder mens goedbeschouwd op een bepaalde manier onderweg is in het leven, het zijn bekende Bijbelse en spirituele beelden.

Zegen is: de Eeuwige gaat met je mee.

Zegen is, Zijn nabijheid in de wirwar van het leven, in de woestenij – letterlijk en figuurlijk.

Zegen is, de vingerwijzingen van de Eeuwige volgen – tien vingers, tien geboden, tien levenslessen.

Misschien kun je ook beluisteren, dat de zegen bestaat uit woorden die de Eeuwige mensen in de mond legt. Er is een specifieke rolverdeling. De Heer zegt tegen Mozes, “zeg tegen Aaron en zijn zonen, dat zij de Israëlieten moeten zegenen met deze woorden, “enz. En dan staat aan het einde: “Als zij mijn naam over het volk uitspreken, zal ik de Israëlieten zegenen.”

De zegen van de Eeuwige werkt blijkbaar alleen maar als hij bemiddeld wordt, als hij wordt overgedragen door mensen. Aanvankelijk is dat de rol van Aaron en zijn zonen, priesters in het oude Israël, maar het wordt mettertijd de specifieke rol die ieder mens voor de ander kan betekenen. De zegen van de Eeuwige werkt door mensen heen en wordt door mensen verder gedragen. Zegen, wat de ene mens voor de ander kan worden en omgekeerd. Zo werkt die zegen, niet buiten mensen om, maar door mensen heen.

Daarom is die zegen ook niet individueel. De Eeuwige heeft geen individuen gemaakt, maar mensen die leven in liefde voor Hem en voor elkaar in diverse relaties, met een partner, in een gezin, met familie, maar ook met vrienden, met weggenoten, geloofsgenoten, mensen om je heen, vreemdelingen, mensen die je nog niet hebt ontmoet.

Bij de Joden wordt de zegen uitgesproken terwijl de handen een bijzonder gebaar maken. De vingers worden zo gehouden dat ze met elkaar het beeld laten zien van de Hebreeuwse letter Sjien, de beginletter van Sjaddai, de Almachtige.

Als ik straks aan het einde van de viering de zegenbede uitspreek, houdt dat ook al mijn wensen voor u voor het Nieuwe jaar in.

Wat ik u toewens voor het nieuwe jaar? Dat het goed met u mag gaan! We zijn geen engelen, geen goden, maar mensen met boeiende, ongekeerde kansen. Toen we klein waren hebben onze ouders ons op de arm genomen, ons een plaats gegeven in die boeiende geschiedenis van mensen die met vallen en opstaan op zoek zijn naar vrede, gerechtigheid en een schoon milieu. In 2021 zal Covid 19 een grote uitdaging zijn, een uitputtingsslag voor onze solidariteit, een beroep doen op onze inventiviteit en doorzettingsvermogen. En juist nu, op de drempel van een nieuw jaar, is het DE tijd om de woorden van zegen in hun volle reikwijdte te horen, mee te nemen en door te geven. Want ze zijn meer dan alleen liturgisch, ze zijn voor het leven bestemd. Ze beloven ons de nabijheid van de Eeuwige, Zijn goedheid, Zijn welwillendheid en Zijn licht. Ze beloven ons de vrede zelf, de Sjaloom waar de bijbel van spreekt. Die vrede is er niet als een geschenk uit de hemel, maar als een opdracht in onze handen gelegd. Want zo werkt de zegen van de Eeuwige: door mensen heen. Als een to-do-list en dan niet alleen voor de eerste week van januari. Amen

Astrid Veldhuis